

Hoge Gezondheidsraad

Zelfbestuursstraat 4
B-1070 BRUSSEL

ADVIES VAN DE HOGE GEZONDHEIDSRAAD

MICROBIOLOGISCHE KWALITEIT VAN WATER BESTEMD VOOR DE BEREIDING VAN ZUIGFLESSEN

(HGR 8123 – Opgesteld en goedgekeurd door de Werkgroep « *Voeding en Gezondheid, Voedselveiligheid inbegrepen* » op 28 september 2005 en gevalideerd door het Overgangscollege op 9 november 2005)

(De originele tekst van het advies werd in het Frans opgesteld.)

ADVIESAANVRAAG

Op 11 mei 2005, heeft een vertegenwoordiger van het FAVV bij de HGR geïnformeerd naar de inhoud van een HGR brochure van 1993 over de hygiëne bij de voedselvoorziening in verzorgingsinstellingen, en meer bepaald over de aanbevelingen betreffende de microbiologische kwaliteit van water bestemd voor de bereiding van voedingsmiddelen voor pasgeborenen.

De permanente werkgroep "Voeding en Gezondheid, voedselveiligheid inbegrepen" van de HGR heeft zich op 27 april, 25 mei, 29 juni en 28 september 2005 over dit probleem gebogen.

INLEIDENDE INFORMATIE

Er dient genoteerd te worden dat het leidingwater, dikwijls « kraantjeswater » genoemd, per definitie en in normale verdelingsomstandigheden, DRINKBAAR WATER is. Dit betekent dat het gaat om water bestemd voor de menselijke consumptie waarvan de samenstellings- en kwaliteitsnormen berusten « op de richtsnoeren van de Wereldgezondheidsorganisatie met betrekking tot de kwaliteit van drinkwater en op het advies van het raadgevend wetenschappelijk Comité van de Commissie in verband met het onderzoek naar de toxiciteit en de ecotoxiciteit van chemische verbindingen » (Richtlijn 98/83/EG).

Naast het ter beschikking stellen via een distributienet kan het voor menselijke consumptie bestemd water ook worden « geleverd door een tankauto of een tankschip, in flessen of verpakkingen » (Richtlijn 98/83/EG).

De Richtlijn betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (Richtlijn 98/83/EG) is niet van toepassing op « natuurlijk mineraal water » dat als zodanig erkend wordt door de bevoegde nationale autoriteiten (Richtlijn 80/777/EEG) noch op « water dat een geneesmiddel is » (Richtlijn 65/65/EEG gewijzigd bij Richtlijn 93/39/EEG).

Onder « natuurlijk mineraal water » verstaat men bacteriologisch zuiver water gewonnen uit een ononderaardse waterlaag of een grondwaterlaag afkomstig van een bron uitgebaat via één of meerdere natuurlijke of geboorde ontspringingspunten.

Natuurlijk mineraal water onderscheidt zich duidelijk van gewoon drinkwater

- a) door het gehalte aan mineralen, oligo-elementen of andere bestanddelen, en eventueel door bepaalde werkingen van dat water,
- b) door de oorspronkelijke zuiverheid ervan,

Beide factoren zijn intact gebleven dankzij de ononderaardse oorsprong van het water, dat gevrijwaard werd van elk vervuilingrisico (richtlijn 80/777/EEG gewijzigd bij Richtlijnen 80/1276/EEG, 85/7/EEG en 96/70/EG).

De bewering « geschikt voor de bereiding van zuigelingenvoeding » valt onder de criteria die aan de beoordeling van de HGR overgelaten worden. Deze beoordeling houdt rekening met de betrokken bevolking en met het feit dat de samenstelling van natuurlijk mineraal water, zoals bepaald hierboven, niet noodzakelijk beantwoordt aan de samenstellingcriteria opgelegd voor een voor menselijke consumptie bestemd water (Richtlijnen 80/770/EEG en 98/83/EG).

Om de bewering « geschikt voor de bereiding van zuigelingenvoeding » toe te staan vereist de HGR in het bijzonder

- hoge en blijvende microbiologische zuiverheid,
- droog residu < 500 mg/l (drinkwater < 1500)
- nitraten < 25 mg/l (drinkwater < 50)
- nitrieten < 0.1 mg/l (drinkwater < 0.1)
- natrium < 50 mg/l (drinkwater < 150)
- fluor < 1 mg/l (drinkwater < 1.5).

De bewering « geschikt voor de bereiding van zuigelingenvoeding » is niet bedoeld om een « natuurlijk mineraal water » te valoriseren ten opzichte van het « leidingwater » dat in gepaste omstandigheden geleverd wordt maar eerder om tussen de « natuurlijke minerale waters » te bepalen welke al dan niet kunnen gebruikt worden.

ADVIES en AANBEVELINGEN

Goede zorg voor het kind moet rekening houden met de omstandigheden waarin individuen en hun leefmilieu kunnen verkeren.

Op die basis kunnen de volgende aanbevelingen geuit worden.

1.- De gezonde zuigeling THUIS

1.1.-Het gebruik van LEIDINGWATER (« kraantjeswater ») moet niet uitgesloten worden mits rekening wordt gehouden met de volgende voorwaarden

- Een **ontluchtingstijd** van het tappunt moet nageleefd worden,

- Alleen **koud** water mag gebruikt worden

[Lauw water (+/- 25°C) mag niet beschouwd worden als « drinkbaar » om microbiologische redenen en omwille van het opnieuw vrijkomen van kationen],

Rekening houdend met de leeftijd van de consumenten mag het water geen overdreven gehalten aan bepaalde al dan niet toxische ionen bevatten, zelfs als deze door de reglementering toegelaten zijn in leidingwater; er dient en er zal onder andere rekening worden gehouden met de volgende limieten

- fluor < 1 mg/l
 - nitraten < 25 mg/l
 - lood < 10 µg/l
 - natrium < 50 mg/l
- [na te gaan op de documenten van de waterleidingmaatschappij ; oppassen voor oude loden binnen- of buitenleidingen ; het leidingsysteem moet conform zijn aan de geldende reglementering]*

- Het tappunt en de onmiddellijke omgeving ervan (wasbak of werkoppervlak) moeten **regelmatig onderhouden** worden

- Het water moet niet **gekookt worden en er mogen geen ontsmettende middelen eraan toegevoegd worden; het water mag niet gefilterd worden (filtrerende fles of ander type thuisfiltratiemethode) of een ontharding ondergaan.**

1.2.-Beroep doen op NATUURLIJK MINERAAL WATER blijft een oplossing die soms de voorkeur verdient voor zover echter

- Het om **niet bruisend** water gaat
- Het om water gaat dat duidelijk de bewering « **GESCHIKT VOOR DE BEREIDING VAN ZUIGELINGENVOEDING** » draagt, toegelaten door de HGR en dit met uitsluiting van elk ander mineraal water.
- De flessen bewaard worden **bij 4°C en niet langer dan 24 uur na opening**,
- Het water niet van « **gekoelde fonteinen** » of andere types waterpunten of – verpakkingen afkomstig is.

2.- Gezonde zuigelingen IN KINDERKRIBBEN en andere kindergemeenschappen

Er wordt aanbevolen niet bruisend NATUURLIJK MINERAAL WATER in flessen te gebruiken waarop de vermelding « **GESCHIKT VOOR DE BEREIDING VAN ZUIGELINGENVOEDING** » is aangebracht

Er dient rekening te worden gehouden met de **voorzorgsmaatregelen inzake temperatuur en bewaring** zoals hierboven vermeld onder punt 1.2.

Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan het stockeren van de voorraad om de beschadiging van verpakkingen en inhoud door blootstelling aan licht, schokken, pollutanten en zelfs externe microbiële contaminaties te vermijden.

3.- In PEDIATRISCHE VERZORGINGSINSTELLINGEN en in afdelingen voor GROTE PREMATUREN in het bijzonder

Er kunnen geen algemene aanbevelingen worden gemaakt voor de gevallen van immunodepressieve kinderen en/of kinderen die een bijzonder risico lopen.

Buiten deze bijzondere gevallen is het geboden het volgende aan te bevelen

ofwel beroep te doen op NATUURLIJK MINERAAL WATER volgens de bovenvermelde modaliteiten voor kinderkribben en andere pediatrische gemeenschappen,

ofwel beroep te doen op BACTERIOLOGISCH BEHEERST WATER waarvan de microbiologische veiligheid optimaal is; het laat spijtig genoeg niet toe rekening te houden met de aspecten van minerale veiligheid.

Bacteriologisch beheerst water is water dat bekomen wordt ofwel na chemische behandeling ofwel na fysische behandeling van het leidingwater bij het binnenkomen in de instelling.

Samenstelling van de werkgroep :

Voorzitter : Noirfalise A.

Leden : Brasseur D., Carpentier Y., Daube G., De Backer G., De Henauw S, Delzenne N., De Meulenaer B., Fondu M., Gosset C., Henderickx H., Huyghebaert A., Kolanowski J., Melin P., Nève J., Paquot M., Poortmans J., Rigo J., Vansant G., Willems J.

Verslaggevers : Rigo J., Noirfalise A.

Wetenschappelijke secretaris : Ulens M.

REFERENTIES

Regelgeving op Europees niveau :

Richtlijn 65/66/EEG gewijzigd bij Richtlijn 93/39/EEG
Betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake farmaceutische specialiteiten

Richtlijn 80/777/EEG gewijzigd bij Richtlijnen 80/1276/EEG, 85/7/EEG en 96/70/EG
betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater

Richtlijn 98/83/EG
Betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water

Richtlijn 2003/40/EG
Tot vaststelling van de lijst, de grenswaarden voor de concentratie en de vermelding op het etiket van bestanddelen van natuurlijk mineraalwater en van de voorwaarden voor het gebruik van met ozon verrijkte lucht bij de behandeling van natuurlijk mineraal water en bronwater

Regelgeving op nationaal niveau :

KB. 08.02.1999
betreffende natuurlijk mineraal water en bronwater

KB. 14.01.2002
betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water dat in voedingsmiddeleninrichtingen verpakt wordt of dat voor de fabricage en/of het in de handel brengen van voedingsmiddelen wordt gebruikt

KB. 15.12.2003
Tot wijziging van het KB van 08.02.1999 betreffende natuurlijk mineraal water en bronwater

KB. 15.12.2003
idem, erratum

Regelgeving op gewestelijk niveau :

In het Vlaams Gewest :

Decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending

Besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 houdende reglementering inzake de kwaliteit en levering van water, bestemd voor menselijke consumptie

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest :

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 januari 2002 betreffende de kwaliteit van het leidingwater

In het Waals Gewest :

Decreet van 12 december 2002 betreffende de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water

Besluit van de Waalse Regering van 15 januari 2004 betreffende de parameterwaarden geldend voor het voor menselijke consumptie bestemd water

Avis de l'AFSSA relatif à la fixation de critères de qualité des eaux minérales naturelles et des eaux de source embouteillées permettant une consommation sans risque sanitaire pour les nourrissons et les enfants en bas âge (2 décembre 2003)

Guide technique sur l'eau dans les établissements de santé ; Ministère de la Santé (France) – juillet 2005

http://www.santé.gouv.fr/htm/dossiers/eau_etabs/accueil.htm